
OMMEKEER

DOOR

M. A. M. RENES—BOLDINGH

De vader stond voor het geopende venster en liet zijn blikken gaan over de velden vóór hem.

Zoo ver het oog reikte, behoorde alles hem toe en de vader knikte blijde en goedkeurend met het hoofd, alsof hij juist in dit oogenblik tot de ontdekking kwam, dat het leven 't goed met hem gemaakt had. Maar toch gingen zijn blikken slechts haastig over de golvende korenakkers en roodschemerende klavervelden, in niet meer dan vluchtige streeling. 't Was immers zijn wijngaard, de kroon van de gansche schoone bezitting, die alle goede gedachten van zijn hart tot zich trok.

Daar, tegen de heuvelhellingen aan den gezichteinder moest hij liggen en hoewel de warme, trillende zonnenevel het heel verre land tot een gouden droombeeld beproefde te maken, zag de man, die daar aan zijn venster stond, met groote duidelijkheid hoe de stokken zich rijden tegen de helling op, hoe de ranken meeschommelden in zacht gebaar met het trage beweeg van de zomerkoelte, en hoe hier en daar al een enkele tros te kleuren begon tegen het sterke, groene blad.

„'t Zal wel zóó zijn, dat ik met mijn hart zie, in plaats van met mijn oogen,” dacht de vader bij zichzelf, „want de groote afstand schijnt in 't geheel niet meer te bestaan, en ik zie alles zoo duidelijk, alsof ik midden in den wijngaard stond. En dat zal wel weer daardoor komen, dat ik altijd zoo zelf in den wijngaard gewerkt heb, en vreemde handen er nooit aan heb laten arbeiden. Een stuk van mijn leven is er in verwerkt, daardoor is mijn hart er door duizend draden aan verbonden en hebben mijn gedachten er hun vaste woonplaats.”

Een glimlach van herinnering vloog over zijn gelaat. Hij dacht

aan al het poten en enten, aan het spitten en snoeien; ook aan het blijde opwassen na al dien zwaren arbeid, en alle moeite en zorgen leken hem nu iets wonderschoons, een gouden schat, die in gewijde plaats bewaard moet worden, om niets van zijn heerlijkheid te verliezen. Nu, in de stilte van dit uur, mocht de schat te voorschijn komen en de vader stond, en hield hem in eerbiedige handen, en zag het leven groot en wijd als de zomerhemel zelf, die alles met zijn schittering omspande.

Maar nu is het zoo, dat wanneer iemand met zijn hart de dingen ziet, hij ook eerlijk alles moet zien, precies zooals het is. Zon en schaduw, goede vrucht en onkruid, vrede en gevaar, zij, die met hun hart de dingen naderen, moeten het alles zien en opnemen.

En zoo gebeurde het dan, dat de vader aan zijn venster ook veel van die dingen zag, die zijn gouden vreugde dreigden te verdonkeren. Schoot in gindschen hoek niet het onkruid in verbazingwekkende massa's omhoog? Het maakte zich breed van de goede sappen die er in den grond scholen, en straks, bij het wegstuiven der zaden, zou het 't werk van den vijand verrichten, die doornen en distels in zijn dienst heeft genomen om het goede en edele er door te laten verstikken.

De vader dacht aan het lot van zijn wijngaard, wanneer al dat onkruid ongehinderd zijn verwoestingswerk kon voortzetten, en hij voelde zijn hart zwaar worden van jammer, om dat, wat hij liefhad. Maar de waterputten waren immers ook niet in orde; als die nu ook nog verstopt geraakten, wat dan. De vader meende te zien, hoe de jonge ranken langzaam uitdroogden en verschrompelden; hoe een wijnstok, die veel vruchten beloofde, zijn sappen niet meer kon opstuwen naar boven en nu slap en krachteloos alles liet hangen, als iemand, die den strijd moet opgeven, terwijl de overwinning al in 't zicht is, alleen, omdat men hem de noodige hulpmiddelen onthoudt. Maar den strijd opgeven, dat beteekende immers, zonder vruchten blijven en wat was een wijngaard zonder vruchten anders, dan een schande voor 't land, dat hem droeg? Zijn wijngaard een schande voor 't land en zijn levenswerk een bespotting in den mond der

knechten. Zou men niet zeggen: „Hij is oud geworden en heeft niet kunnen volbrengen, wat hij in vroegere jaren begonnen is?” En zou een ander er niet aan toe voegen: „Hij heeft zijn zoons ook niet zoo ver kunnen krijgen, dat ze in zijn voetstappen wandelen en hem navolgen in liefde tot het landgoed?”

Toen de vader zoo ver gekomen was met zijn gedachten, had hij duidelijk het gevoel, alsof hij de beide handen voor het gelaat moest slaan van schaamte en verdriet. Maar hij wilde de wanhoop geen plaats geven en ook meende hij nu in 't geheel geen tijd meer te hebben tot overpeinzingen. Zijn hart had hem dit alles in onverbiddelijke duidelijkheid getoond — de wonderschoone mogelijkheden, het dreigende gevaar — nu moest er gehandeld worden, en de vader keek om zich heen, alsof hij zoo dadelijk met iemand over de zaak wilde spreken. Zijn jongens, zijn zoons, aan wie hij de bezittingen zoo goed als overgedragen had. Zagen die de dingen evenals hij? Ja, maar waar waren de zoons nu?

Nu behoorden ze toch naast hun vader te staan, zij, met hun jonge arbeidskrachten; nu moesten ze hem geruststellend aankijken en zeggen: „Nee vader, werkelijk, uw hart heeft 't u te erg voorgespiegeld. Wij komen er juist vandaan. Zie, onze handen dragen nog de sporen van het werken daarginds en onze kleeren wasemen den geur der vruchtbare aarde, waarover we ons den ganschen morgen gebogen hebben. We hebben van zonsopgang af gezwoegd, maar nu zijn ook de bronnen in orde, en 't onkruid, dat u verschrikt, is al verbrand tot asch.”

Moesten ze niet juist nu komen aandragen met een tros blauwschemerende druiven? „Zie vader, dit is een eersteling, een belofte. We hebben hem voor u meegebracht, en zoo God wil, zullen er vele, vele geoogst kunnen worden dit jaar.”

Ja, waar waren de zoons! Nu hadden ze naast hun vader moeten staan, nu het groote levensverdriet zijn donkere vleugels rondom hem uitbreidde.

Als kleine kinderen, zulke, die nog aan de hand moeten voortstappen, had hij ze meegenomen naar den wijngaard en hen er

binnengeleid als in een heiligdom. Hij had hun de bottende knoppen gewezen en de luchtige ranken. Hij had hun verteld van het wonderbaar werkende wortelstelsel onder in den donkeren grond, en van de wisselende sapstroomen, en elken schoongevormden druiventros had hij hun voorgehouden als een bijzondere gave van God. „Is 't niet een wonder, dat Hij onzen arbeid hiermee kroont?”

Aan vaders hand was hun de lange weg naar den wijngaard slechts eene schrede geweest, en altijd, bij het opengaan der groote poort had uit hun oogen de heilige verwachting naar buiten gekeken. Stil waren ze dan naast hem gegaan, soms vragend, meestal zwijgend en dikwijls tot hun vader opziend met schuw ontzag, omdat hij hun nooit zoozeer als vader voorkwam, als juist in den wijngaard, waar hij de schatten van zijn hart hun vertoonde. Ook hun harten had hij beproefd warm te maken voor zijn levenswerk, door hun te vertellen, wat heel diep in hem leefde, dat een vruchtdragende wijngaard een van Gods lievelingsgedachten is. „Denk eens aan, dat je de uitwerkers mag zijn van één van Gods schoonste gedachten! Dat het per slot van rekening God is, die rekent op je trouw.”

Waren de zoons dan zoo zeer eigen wegen gegaan, dat ze van dit alles zich niets meer herinnerden? Ze hadden hem toch ook eens aangezien met groote, open kinderoogen, waarin een belofte blonk. — Maar het moest wel zoo zijn, anders waren ze nu toch zeker bij hun vader geweest — of in den wijngaard, die riep om hun jonge krachten. Doch dan had hij, die met zijn hart de dingen zag, hen daar wel bespeurd; dan was het levensverdriet niet zoo sterk op hem aangedrongen.

De vader meende, dat hij het beste zou doen met zijn zoons op te zoeken. Menigeen kon wel denken, dat dat een noodelooze vernedering was, daar de zoons toch bij den vader behooren te komen, wanneer hij ze noodig heeft. Maar 't kwam zeker, doordat de liefde zoo sterk was in zijn hart, dat hij aan een mogelijke vernedering niet dacht. Met het leed was de liefde geheel oppermachtig geworden en nu wilde ze arbeiden, terugroepen op goede, rechte wegen en samenvoegen, wat niet gescheiden mag zijn. De kinderen van den

vader en zijn levenswerk, dat is iets dat bij elkaar hoort, waarover de Engelen in den hemel zich verheugen kunnen. Daarom ging de vader uit om zijn zoons te zoeken en achtte hij zich niet te hoog om een smeekeling te worden bij hen, die hij had grootgebracht.

Een half uur later gebeurde het, dat de oudste zoon zijn vader zag komen. Hij hield juist toezicht bij het bouwen van een groote voorraadschuur, die hij in 't bijzonder voor zijn eigen oogst wilde inrichten. Hij vond het onaangenaam, dat juist nu zijn vader kwam, want hij voelde duidelijk, hoe een eigenaardige, diepe schaamte hem het bloed naar de wangen deed stijgen. Was zijn vader dan meteen zijn geweten, dat hij de bijna voltooide schuur niet meer met dezelfde oogen kon aanzien als een oogenblik geleden nog? „Al het mijne is het uwe”; ja, zoo zei vader altijd, maar hij, de zoon, ging scheidsmuren oprichten.

„Ach, dwaasheid! een mensch wil toch wel ééns zelfstandig worden; vader is nog uit een heel andere eeuw dan wij, en bovendien, wat ik doe is geen kwaad, en onze goede verstandhouding behoeft daardoor niet verbroken te worden. 't Is ook vader zelf geweest, die mij volle vrijheid gegeven heeft, om naar eigen goeddunken te handelen . . . .”

„Ook als het in strijd is met de liefde?” Was dat zijn vaders stem, of die van zijn geweten? Of waren die twee toch hetzelfde?

De zoon voelde een verwarring over zich komen, die hij snel en krachtig beproefde weg te redeneeren, maar toen zijn vader voor hem stond, was hij toch zich zelf nog niet geheel weer meester en het aanklagende schaamtegevoel had hij ook niet kunnen wegpraten met luidklinkende algemeenheden.

Daardoor voelde hij zich plotseling weer als kind tegenover zijn vader, als een kleine jongen, die niet anders doen kan, dan den grooten man gelijk geven.

„Vader is ouder geworden,” dacht hij, „maar hij is nog niets veranderd. Zijn kracht is ongebroken en zijn oog nog niet vermoeid, en ik had hem liever overal elders willen ontmoeten, dan juist bij dit werk.”

Zesde Kerstboel: 16

Daarom zei hij geen woord over het nieuwe gebouw tegen zijn vader, hoewel hij de verwonderd vragende blikken voelde, die eerst op de korenschuur en daarna op hem gericht werden. Ook zag hij het leed schaduwen over het oude gelaat voor hem en weer werd 't hem vreemd te moede, zoo, alsof hij zich buigen moest, heel diep: „Vader, vader, het is een vergissing, dit alles; neen, diep in mijn hart heb ik dit nooit gewild; vader, ik wil weer heelemaal uw zoon zijn, en terugkomen van mijn eigen wegen.”

Maar er kwam geen woord over zijn lippen en hij boog zich niet, hoewel hij wist, dat zijn vader er op wachtte, een seconde, een minuut, die een eeuwigheid in zich sloot.

„Je moet toch vandaag eens naar mijn wijngaard gaan zien,” kwamen eindelijk de woorden van den vader door de zware stilte heen. „Mijn hart zegt me, dat 't daar niet alles in orde is, en jongen, je weet, 't is altijd de glorie van ons geslacht geweest, dat vreemde handen er niet voor behoefden gehuurd te worden. Daarom kom ik je vragen, of jij er vandaag niet wilt gaan werken.”

't Moest toch wel een zeer beslissend oogenblik geweest zijn, dat de zoon daar straks had doorgemaakt, en alle goede geesten, die toen om hem zweefden, waren nu zeker op de vlucht gegaan, want de zoon was weer geheel in zijn oude spoor van denken teruggekomen. De verwarring was geweken, het onverklaarbare schaamtegevoel ook. Rustig en kalm, als een meerdere bijna, stond hij tegenover zijn vader. „Vader wordt toch oud,” dacht hij.

„Hij ziet niet in, dat andere tijden ook andere eischen stellen. Vroeger kon alles wel draaien om één zoo'n wijngaard; toen kon men denken, dat de gansche schepping stond of viel met het wel en wee van onzen hof, maar wezenlijk, dat kan nu niet meer. Hoeveel dingen zijn er niet om 't leven te vullen. Maar dat ziet vader niet; hij wil alles houden, zooals 't eens zijn ideaal was. Ja, vader wordt oud; de tijd ontschiet hem, en hij kan niet mee.”

De zoon meende werkelijk in zijn hart iets van hoogvoelend medelijden te bespeuren, met dien ouden man, die alleen overgebleven was, vast en sterk als een rots, terwijl alles om hem heen reeds was

meegesleurd door den bruisenden stroom van den tijd. En omdat hij tegelijk met dat medelijden tóch ook nog een schaduw van het oude kinderrespect had overgehouden, knikte hij zijn vader geruststellend toe.

„Zeker vader, ik zal gaan. Wees u maar niet ongerust over uw wijngaard; ik kan er vandaag wel wat tijd afnemen en zal er eens gaan kijken en opknappen, wat er noodig is, daar kunt u van op aan.” Daarbij rekte hij zijn armen als iemand, die zooveel krachten overheeft, dat hij er wel een dagtaak — als aalmoes — van weg-schenken kan, en keek met zelfbewuste oogen naar de heuvelhelling in de verte.

Toch voelde hij weer pijn over zijns vaders aangezicht trekken. Had hij te geringschattend gesproken? Den vader — dézen vader — een aalmoes toewerpen — ging dat? Nu ja, hij bedoelde het natuurlijk anders, maar wat voor hem een levenswerk was, kon 't voor den zoon niet zijn. De tijden veranderen nu eenmaal. 't Kwam er nu alleen maar op aan den ouden man en zichzelf gerust te stellen. Daarom beproefde hij zijn toon iets te veranderen: „Ja vader, ik zal gaan, nu dadelijk.” En om de laatste schaduw van twijfel van zijn vaders gelaat te doen verdwijnen, keerde hij zich af van zijn eigen arbeid en liep een eindweegs met den ouden man mee. Zoo gingen die twee zwijgend te zamen, tot waar de weg zich splitste, en bij het van elkander gaan wist de vader, dat de afstand nog nooit zoo groot was geweest als nu, ondanks de vriendelijke bereidwilligheid, waarmee zijn oudste het verzoek had opgenomen. En zoo groot werd zijn angst om hem, dien hij liefhad, dat hij bijna teruggekeerd was op den weg om zijn zoon nog in te halen en hem te smeeken, anders te zijn; om uit zijn hart te bannen de berekening en de wereldwijsheid en er weer in te laten wonen de liefde en eenvoud van vroeger, toen alles nog goed was en ongescheiden.

Maar tegelijkertijd wist de vader, dat de zoon nu niet te bereiken was. Wie zóó tegenover zijn vader kan staan, is niet onmiddellijk te helpen. Later misschien, later! Wie weet, wat de stilte van den wijngaard aan hem zou doen. Móesten daar niet alle goede kinder-

stemmen van vroeger weer opklinken in zijn hart? Op den wijngaard en de stille krachten die er huisden, wilde de vader vertrouwen. 't Behoorde alles bij elkaar, wat in zijn hart besloten lag; 't zou elkaar helpen en opvoeden tot het groote levensdoel.

Inmiddels was de zoon voortgestapt op den zonnigen weg, die dwars door de landerijen heen naar den wijngaard voerde. De zonnehitte had den grond overal doen barsten en heele kuilen waren gevuld met stof, dat opdwarrelde waar hij zijn voeten zette. Een aangename weg was 't niet, en ook niet zeer bemoedigend. Misschien was hij alleen maar begaanbaar voor zeer sterke naturen, of voor hen, die door een groote liefde gedreven werden, maar hem, die nu hier liep, leek hij een kwelling. De zon brandde op zijn leden en deed het bloed in zijn hoofd bonzen; en daarbij leek de weg zoo eindeloos lang. Dat was nog het allerergste. En dan, alles scheen zoo doelloos. Hoe meer de zoon zich van den vader verwijderde, des te doelloozer kwam hem deze geheele geschiedenis voor. Ginds lag de wijngaard, schemerig en onwezenlijk als een droom; het levensgeluk van zijn vader, maar niet van hemzelf. En daar ging hij, ver van de menschen, ver van het werk, dat hem noodig had, zijn krachten aan geven. Een offer voor een hersenschim! En door een van ouds overgebleven gevoelig plekje in zijn hart, had hij zich daartoe laten verleiden.

„Dwaasheid!” Plotseling stond de zoon stil en sprak 't woord hardop uit. „Dwaasheid, een offer voor een hersenschim!” Ja, zoo was het; en omdat hij dat nu zoo opeens zoo verrassend duidelijk zag, vond hij 't ook noodzakelijk, om meteen om te keeren.

„Ik moet toch wel erg in de war zijn geweest, daarstraks, toen ik 't aan vader beloofde. Vader heeft ook zoo'n eigenaardige manier om je aan te kijken. In ieder geval is 't goed, dat nu mijn gezond verstand blijkbaar weer teruggekomen is,” bedacht hij op den terugweg. „En wat vader betreft, die moet deze dingen op den duur maar leeren begrijpen.”

Toen hij een klein uur later weer op zijn gewone plaats stond, en den knechten dit en dat toeriep, leek de heele gebeurtenis hem

een vreemde droom, waarover hij alleen nog maar heimelijk glimlachen kon, terwijl hij besloot zich gewapend te houden tegen een herhaling van 't geval.

Maar de vader was gaan zoeken naar zijn anderen, zijn jongsten zoon. Zeker was zijn hart toch nog niet geheel gerust over den ijver en de trouw van zijn oudste, en 't kan ook wel zijn, dat hij, die van verre de ranken zag beven en de druiven zag blauwen, ook hem had gezien, die in zijn plotselingen ommekeer een verrader was geworden van zijns vaders zaak.

En de jongste? Ach, die!

Die leek zoo heel ver af te staan van alles, wat zijns vaders rijkdom uitmaakte. De rijke bezittingen vonden alleen nog maar genade in zijn oogen als bron van inkomsten, en de wijngaard: „Ach, vader, wezenlijk, 't is maar een klein stukje op de groote wereld. U ziet hem mooi en belangrijk, maar 't is toch slechts een deeltje van 't groote geheel. U kunt niet vergen, dat ik me daar om bekommer. Er zijn grootere en schoonere dingen te verkrijgen in 't leven. Maar dan moet het ook ten volle geleefd worden, geheel en gansch, niet weggedoken achter uw hooge muren. Neen, hier me opsluiten en uw werk doen, 't zou als een gevangenis voor me zijn. Dat kunt u niet van me verlangen.”

De vader had het ook niet verlangd, omdat hij niet als afgedwongen slavenwerk wilde aannemen, wat zijn zoon hem uit liefde behoorde te schenken. En zoo was dan nu de zoon bezig het leven te leven, geheel en gansch. De vader wist, dat hij alle muren van bewaring en voorzorg, die lange jaren van liefde om hem hadden opgericht, verbroken had, en als een jong paard, dat plots de wijde vlakke voor zich ziet en den prikkelenden geur der kruiden insnuift, ongebreideld op 't leven was losgestormd.

Bij de groote hoofdboort zag de vader hem staan, terwijl hij nog een laatste bevel gaf aan zijn knecht, voor hij uitreed, en ondanks alles voelde de vader een diepe, warme blijdschap in zich opstijgen over deze jonge, bloeiende gestalte, die zijn zoon was. Als die eens de richting van zijn leven veranderde; als die eens de teugels om-

wierp met forschen ruk, omdat hij niet anders kón. Zijn brandend levensverlangen gericht op het werk van den vader, in plaats van op vreemde, onwezenlijke dingen — hij in den wijngaard met zijn stalen kracht en open oog.

„Jongen, zou je vandaag niet in den wijngaard kunnen werken; 't is niet in orde daarginds en ik heb mijn twee sterke zoons noodig om me weer gerust te stellen.”

't Leek den vader na hetgeen er zoeven door zijn gedachten gegaan was, zoo gewoon, om dit verzoek te doen, dat hij de vraag stelde, alsof er nooit een scheiding tusschen hen geweest was.

Verrast keek de jongste om. Hij had zijn vader niet zien aankomen en ook in 't geheel niet aan hem gedacht. Er gingen immers dikwijls vele dagen voorbij, waarin ze elkaar niet zagen. Waarom stond nu vader plotseling naast hem, en waarom leek hij 't zoo geheel vanzelfsprekend te vinden, dat de zoon in den wijngaard ging werken? Hij, die zich gekleed had voor een feest en verwacht werd door zijn vrienden. De jongste zoon voelde zich geprikkeld, want hij meende bedreigd te worden in zijn moeizaam veroverde vrijheid, en ook was er een aarzelende stem in zijn hart die hem aanmaande te kiezen — om het beste te kiezen — den vader en zijn werk. Hij kende die stem wel, ze was gewoonlijk gemakkelijk te overschreeuwen, maar nu leek ze luider en krachtiger dan ooit. En schreide daar in de verre diepten van zijn bestaan niet zachtjes het heimwee mee, het nooit-gestild verlangen, dat altijd klaagde, als een koningskind in den kerker?

't Moest toch wel zoo zijn, dat de vader het geweten was van zijn zoons, want ook deze jongste stond en luisterde een oogenblik, zooals hij in lang niet gedaan had.

Maar plotseling schudde hij alle twijfelende gedachtenforsch van zich af. Zijn oogen kregen een harde, afwijzende uitdrukking en terwijl hij de teugels van zijn rijpaard steviger vastgreep, klonk de beslissing: „Neen vader, nu niet, en nooit. Dát kan ik niet; ik moet de vrijheid hebben.”

Als iemand, die in één uur vele jaren ouder is geworden, stond de

vader daar en hoorde het hoefgetrappel snel verklinken; daar ging het den hoek om, daar verdoofde het op den zandigen landweg.

De hoop moest toch een oogenblik wel zeer sterk opgebloeid zijn, dat nu de terugslag zoo groot was. De knechts keken hem na, toen hij met gebogen rug op 't huis toeliep en schudden stil hun hoofd in machteloos medelijden. „Nu heeft zijn zoon hem op 't hart getrapt,” zei een oude knecht, die er zelf uitzag, alsof het leven hem vele wonden had toegebracht, „maar in de Hemelsche boeken worden zulke dingen opgeschreven, en eens zullen de Engelen alles voorlezen — dat zal dan de Dag van Vergelding zijn.”

„Dat is mogelijk,” was 't antwoord. „Maar weet je wat ik denk? Als de vader kan, zal hij dat schrift weer uitwisschen, al moest hij het doen met zijn eigen hartebloed. Heb je zijn oogen niet gezien? Zijn liefde is gewond, maar ze is niet gedood, en de hoop is nu terneergeslagen als koren na een onweersbui, maar ze zal zich weer oprichten, let maar op mijn woorden.”

Waar bleef toch de feestvreugde?

De jonge ruiter probeerde haar te ontdekken aan den blauwen hemel, waar de zonneglansen hun verblindend spel speelden. Hij zocht haar boven de bloeiende velden, waar 't kleine leven dartel zoemde en gonsde; ook in 't verre verschiet, ginds in de groote stad, waar de vrienden hem wachtten met vroolijke vrijheid en gullen overvloed.

Waar was ze toch, de feestvreugde, waarnaar zijn hart verlangde, en waarnaar zijn zinnen gespannen tastten?

Of was 't, omdat op dien ganschen rit de vader met hem ging, dat de feestvreugde niet recht komen wilde? Ja, 't was vreemd, maar de ruiter zag hem duidelijk staan, midden op den weg, de oogen op hem gericht. Wie kon zóó kijken als vader? Die blik ging regelrecht naar het hart en de zoon voelde al het zoekende en terugroepende verlangen in zijn vaders oogen, en even rees heel van verre de schaduw van mogelijkheid op: als ik 't eens deed? als ik eens terugkeerde?

„Geef je krachten aan mijn zaak, mijn jongen — je weet wel, — den wijngaard. — Zie, daar gaat de hooge poort open, wijd, wijd, de poort van een heiligdom. Weet je het nog? De paden verliezen er zich in geheimzinnigheid alsof aan 't eind er van de eeuwigheid begon, en het zonlicht valt er rein en stil naar binnen. En Gods adem streelt de ranken. — Weet je het nog? Dat is het geluk. En dan 's avonds naar het hooge huis gaan en als een eerlijk man voor den vader verschijnen: „Vader, uit uw wijngaard kom ik;” zóó thuis te komen, dat is ook geluk.”

Plotseling bemerkte de ruiter hoe zijn leven van vrijheid bedreigd werd door dat alles en daarom wendde hij zijn oogen af en dwong zijn gedachten zich te bepalen bij het koren, dat zoo bijzonder mooi stond dit jaar, bij het vee in de weide, dat loom een schaduwplekje zocht om te rusten van het zonnegloeien, en langzamerhand voelde hij zich reeds weer meester worden van den toestand, toen hij opeens zijn vader weer zag staan tusschen de akkers. Met de linkerhand overschaduwde hij de oogen, als een, die gespannen zoekt, of de veel verwachte nog niet in aantocht is.

„Weet je het nog? Je liep er aan vaders hand, en de vreugde van het Hemelrijk was in je hart en in je oogen, en niets leek je begeerlijker, dan in den wijngaard te werken, tot de avond valt. En in de verte de gouden vreugde van het oogstfeest. Wat denk je nu te doen, als het oogstfeest komt, jij, die niet hebt willen meearbeiden?”

Ai, daar kreeg het paard een scherp tik met de rijzweep, zoodat het verontwaardigd, in steigerenden draf voortvloog over den weg.

„Ik word krankzinnig,” dacht de ruiter; „de zon weekt mijn hersenen tot een onbruikbare massa. Ik zie menschen, waar niemand is en ik hoor stemmen, die niet bestaan. 't Wordt tijd, dat ik in een normale omgeving kom.”

Een tijdlang hoorde hij nu niets dan het suizen van den wind om zijn slapen en zag hij niets anders dan de gelijkmatige deining van den bruinen paardekop vóór hem, met terzijde het schimmig beweeg

van het voorbij-ijlend landschap. Totdat het dier, daar er geen verdere aansporing volgde, vanzelf den draf vertraagde en in zijn ouden gang verviel, zonder dat zijn meester er iets van scheen te bemerken.

De zaak was, dat die het veel te druk had, om op zijn paard te letten. Na de eerste verdooving van het wild opgezweept draven had hij duidelijk het gevoel gehad, dat hij vluchtte, als een lafaard, en omdat hij met zijn jonge, sterke levenskrachten lafheid als iets geheel ontoelaatbaars beschouwde, was hij nu bezig de zaak met zijn vader uit te praten. Want de vader stond nu aldoor naast hem en zag hem aan. „Weet je het nog? de vreugde van het Hemelrijk en eindelijk het Oogstfeest; hooger is er niet.” En een oogenblik later: „Rechte lijnen trekken, jongen, met minder dan rechte lijnen kan het niet toe, nu niet en nooit — en al zie je ook niet, waar de lijn in uitloopen zal, het stuk, dat je nu in je macht hebt, moet recht zijn.”

Stil luisterde nu de zoon, met naar-binnen-gekeerde oogen. Daar was het koningskind, dat schreide, dat schreide om zijn vrijheid. Daar was de vader, die hem den sleutel van den kerker in de handen gaf. Nu moest de beslissing vallen.

Maar nog draalde de hand die den sleutel hield. Toen was het alsof de vader met een laatste gebaar van liefde een muur wegtrok voor de oogen van zijn koningskind, opdat hij voor één oogenblik zijn vaders gansche heerlijkheid zou zien.

En de jonge ruiter zat, onbeweeglijk nu, het hoofd in de handen gebogen, hij, de voortvluchtige — een koningskind . . . .

Een minuut, een eeuwigheid ging voorbij, toen richtte hij zich op, sloeg de hand in de teugels, zoodat er een siddering ging door het dier, dat hem droeg. „We moeten keeren, jongen, dat was het wachtwoord, dat ik hoorde; kom, zóó, zóó . . . . ja, nu mag je weer draven gaan.”

Zoo reden ze terug in den toenemenden zonnebrand; de hitte leek op te stijgen van den weg en aan te komen golven van de velden terzijde, maar de ruiter scheen er geen last van te hebben. Die had het nog steeds veel te druk om op de uitwendige dingen te letten.

Daar was, ondanks de dingen, die hij gezien en beleefd had, toch weer een twijfelende onrust over hem gekomen.

„Wonderlijk, wonderlijk,” dacht hij, „ben ik het wezenlijk zelf, die hier terugrijd? En moeten ze nu daarginds tevergeefs op me wachten? Ja, voor mij komen nu de moeiten en de zorgen, terwijl de lichte feestvreugde voor anderen blijft” . . . .

„En zonder feestvreugde kan ik niet leven . . . .”

Maar wilde niet iemand hem daar de teugels ontnemen en 't paard weer laten omdraaien? Het bloed steeg den jongen ruiter naar 't hoofd en steviger hield zijn hand de leidsels vast. „Vreugde? ik moet vasthouden aan wat ik daarstraks gezien heb, met beide handen vasthouden, want dat wás waarheid en dát wás immers vreugde, zóó zuiver als ik nog nooit gevonden heb.”

In de verte dook reeds vaders huis op, veilig tusschen hoog geboomte. Daar was reeds het bochtige inslaan van den zandweg, daar schemerde ook reeds in verre eenzaamheid de wijngaard, dien hij zich gekozen had.

Hel vlamde plotseling nog eens het verlangen in hem op om terug te keeren en onwillekeurig keerde hij zich half om in het zadel om met zijn oogen de stad te zoeken, waarin hij zooveel verwachtingen achterliet. Toen zag hij hoe een zware bui zich samenvakte boven de verre huizenmassa; kwamen die wolken van boven neergedaald, of stootte de stad zelf die duisternissen uit? „Is alles dan anders, vandaag? Zoo heb ik de stad immers nog nooit gezien. En vaders wijngaard ligt in ongerepten glans, alsof geen duisternis ooit vat op haar zal kunnen krijgen. En zoo rijd ik toch het licht tegemoet, hoewel het bijna te bewijzen is, dat mijn leven nu donker zal worden van ernst en arbeid . . . .”

„Natuurlijk kan ik vader niet onder de oogen komen vóórdat ik daarginds gewerkt heb,” en voort haastte zich de jongste zoon over het oneffen wijnbergpad. Zijn paard had hij thuis bezorgd, omdat hij meende, dat iemand, die, zooals hij, bijna een verrader geworden was, niet hoog te paard gezeten behoefde aan te komen.

En zoo ging hij te voet, evenals vroeger, en duidelijk had hij het gevoel, dat ook nu zijn vader naast hem ging. Het viel hem zelf op, hoe wonderlijk dit eigenlijk was: hij, de gevierde, de toonaangevende eerste onder zijn vrienden daarginds, hier gedwee voortstappend als een kind aan vaders hand, blij in het vooruitzicht van een moeitevollen arbeidsdag; maar de tegenstelling verontrustte hem nu niet meer. Slechts een glimlach had hij er voor over, geheimnisvol als van een, die begonnen is met de onzichtbare dingen rekening te houden.

Dien avond kwamen er twee zoons naar het hooge huis, beiden in arbeidskleeren en vermoeid van de zware dagtaak. Maar toen ze voor hun vader stonden en de dóór-ziende oogen op zich gevestigd voelden, moest de oudste zijn blikken afwenden en zwervend zoeken naar iets, waarachter hij zich zou kunnen verbergen, doch de jongste trad den vader tegemoet, met gebogen hoofd: „Vader, ik heb veel verzuimd, ik ben te laat begonnen . . .” Daar voelde hij, hoe een hand bemoedigend op zijn hoofd werd gelegd en klonk het woord hem in de ooren, waarnaar hij den ganschen dag verlangd had: „Je hebt mijn wil gedaan”.

Toen wist hij, dat dit het geluk was.